

การศึกษาตัวบ่งชี้และพัฒนาโมเดลการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

The Indicator Studying and Model Developing for the 8 Desired Characteristics of Secondary Students

อัจฉรา ประเสริฐสิน *

Ujsara Prasertsin

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวบ่งชี้และพัฒนาโมเดลการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ออกแบบการวิจัยแบบผสานวิธี เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์ที่มีความตรงเชิงเนื้อหา ของข้อคำถามแต่ละข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นครูจากโรงเรียนใน 3 สังกัด รวม 5 ท่าน สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพัฒนาโมเดล เพื่อทดสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากตัวบ่งชี้ กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 750 คน ด้วยการใช้แบบสอบถามที่มีความตรงเชิงเนื้อหา ของข้อคำถามแต่ละข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 ค่าความเที่ยง 0.918 ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 18 ตัว มีความเหมาะสม และโมเดลการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ $\chi^2=113.44$, $df=94$, $p=0.084$, $RMSEA=0.017$, $RMR=0.023$, $GFI=0.983$, $AGFI=0.970$, $Model\ AIC=325.269$, $Saturated\ AIC=420.000$, $Model\ CAIC=808.514$ และ $Saturated\ CAIC=1560.241$ เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน อันดับหนึ่งของโมเดลการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ จำนวน 18 ตัวแปรย่อย พบว่า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานตั้งแต่ 0.578-0.998 มีค่าความเที่ยงอยู่ในช่วง 0.403-1.000 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง พบว่า องค์ประกอบทั้ง 8 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ในช่วง 0.586-0.945

คำสำคัญ : ตัวบ่งชี้/ โมเดลการวัด/ คุณลักษณะอันพึงประสงค์/ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

* อาจารย์ ดร. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Abstract

This research objective was indicator studying and model developing for the 8 desired characteristics of elementary and secondary students, research design by mixed methods research. Qualitative research collected data by the interview form (content validity: IOC=0.80-1.00) with 5 teachers from 3 educational departments. And quantitative research by the questionnaires (content validity: IOC=0.80-1.00 and reliability: $r=0.918$) with 750 elementary and secondary students. The analysis was performed by using SPSS for Windows and Confirmative factor analyses. The research finding reveal that all of 18 indicators and 8 desired characteristics measurement model has shown that the model conformed to empirical data. As Chi-square test has a value of 113.44, $df=94$, $p=0.084$. Additionally, $RMSEA=0.017$, $RMR=0.023$, $GFI=0.983$, $AGFI=0.970$, Model AIC=325.269, Saturated AIC=420.000, Model CAIC=808.514 and Saturated CAIC=1560.241. This means the indicators are suitable for 8 desired characteristics found that all the standardized factor weights of 18 indicators were positive ranging from 0.578-0.998, reliability in the rang 0.403-1.000. Finally the standardized factor weights of second order for the 8 desired characteristics in the ranging 0.586-0.945.

Keywords : Indicator/ Measurement Model/ DesiredCharacteristics/ Secondary Students

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก โดยคนไทยต้องเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ตัวบ่งชี้ คือ กำลังกาย กำลังใจที่สมบูรณ์ ความรู้และทักษะที่จำเป็น และเพียงพอในการดำรงชีวิต และการพัฒนาสังคม ทักษะการเรียนรู้และการปรับตัว ทักษะทางสังคม คุณธรรม จิตสาธารณะและจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก โดยมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องด้านต่างๆ ให้กับผู้เรียน รวมถึงการรู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

นโยบายการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันจึงมิได้มุ่งเน้นเพียงด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่านั้น หากแต่ยังมุ่งเน้นด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน ทั้งทางร่างกายและจิตใจด้วย ดังพระราชบัญญัติการจัดการศึกษามাত্রา 8 และมาตรา 25 ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับผู้เรียน และในมาตรา 66 ได้กล่าวถึงการพัฒนาผู้เรียนเพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่องด้วยตนเอง ตลอดชีวิต มุ่งพัฒนาให้คนเป็นคนที่สมบูรณ์และสมดุลทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยมุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทั้งทางด้านวิชาการ วิชางาน และวิชาชีวิต เพื่อให้

สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
พึ่งตนเองได้ อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์
พัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม (ศึกษาธิการ, 2547)

ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบาย
ปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งมั่น
ขยายโอกาสทางการศึกษา ให้เยาวชนได้รับการศึกษา
ที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวางและทั่วถึง โดยคำนึงถึงการ
พัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ครอบคลุมทั้งด้าน
พฤติกรรม จิตใจ และปัญญา นอกเหนือจากการ
ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้ยัง
ได้ส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนมี
จิตสำนึกในคุณค่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงความ
สามัคคี สันติวิธี และวิถีประชาธิปไตย (สำนัก
วิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวง
ศึกษาธิการ, 2553) ซึ่งปัจจัยหลักประการหนึ่งของ
การปฏิรูปการศึกษาคือการพัฒนาคุณภาพครูซึ่ง
เป็นจักรกลสำคัญในการขับเคลื่อนให้การปฏิรูป
ข้างต้นประสบความสำเร็จ (Reimers, 2003)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 (สำนักวิชาการและมาตรฐาน
การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) มุ่งพัฒนา
ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอัน พึง ประสงค์ ทั้ง
8 ประการ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม
ได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและ
พลโลก ในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตาม
วัตถุประสงค์ จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการ
และการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหาร
สถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ครูผู้สอน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และชุมชนต้อง

ร่วมมือกันปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้
เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จึงต้องพิจารณาถึง
กิจกรรมต่างๆ ที่สถานศึกษากำหนดให้จัดขึ้น แล้ว
ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ เช่น บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8
กลุ่ม สาระ จัด ใน กิจกรร ม พัฒ นา ผู้เรี ยน
จัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
และปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดย
สอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน แนวปฏิบัติในการ
พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น
สามารถพัฒนาได้โดยการนำคุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ ตัวชี้วัด และพฤติกรรมบ่งชี้ที่วิเคราะห์ไว้
ไปบูรณาการในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงการต่างๆ และกิจวัตร
ประจำวันของผู้เรียน

การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8
ประการในภาพรวม โดยระเบียบวิธีการวิจัย
รูปแบบเดียว ศึกษาแก่นักเรียนกลุ่มเดียว ไม่ได้
ศึกษากับในลักษณะเชิงคุณภาพกับผู้เชี่ยวชาญหรือ
ผู้ทรงวุฒิ (อนงค์ จันใด, 2550) บางงานวิจัยใช้
วิธีการเลือกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ
มาเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น ไม่ได้เป็นการศึกษา
ที่ครบทั้ง 8 ด้าน (สุมาลี วงศ์ษา, 2550; ธนภัทร
จันทร์สว่าง, 2552) หรือบางงานวิจัย จะเป็น
การศึกษาในลักษณะที่เชื่อมโยงกับการทำโครงการ
การจัดการเรียนการสอนเพียงวิชาใดวิชาหนึ่ง
การพัฒนาความสามารถด้านใดด้านหนึ่ง (สิริพร
ศรีสมวงษ์, 2549; คารัตน์ พงษ์สุวรรณ, 2554 และ
สิทธิพงษ์ ปานนาค, 2556) ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาใน
ข้างต้น การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัว
บ่งชี้และพัฒนาโมเดลการวัดคุณลักษณะอัน

พึงประสงค์ 8 ประการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ผลจากการดำเนินการวิจัยนี้ จะเป็นประโยชน์ในการที่จะสามารถนำไปใช้ในการวัดและประเมิน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาตนเองของผู้เรียน ซึ่งจะเติบโตเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
2. เพื่อพัฒนาโมเดลการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ออกแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย ขั้นตอนรวม 5 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1-3 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย (1) การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ (2) การสร้างแบบสัมภาษณ์ตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ (3) การสัมภาษณ์กับกลุ่มครูผู้เชี่ยวชาญจากโรงเรียนใน 3 สังกัด รวม 5 ท่าน ส่วนขั้นตอนที่ 4-5 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประกอบด้วย (4) การสร้างแบบสอบถามพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปี

การศึกษา 2558 สุ่มแบบหลายขั้นตอนในโรงเรียน 3 สังกัด ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 750 คน เก็บข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถาม และ (5) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) เพื่อทดสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากตัวบ่งชี้

สำหรับการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างแบบสัมภาษณ์จำนวน 5 ข้อ และแบบสอบถามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ที่มีลักษณะเป็น 5 Rating Scale จำนวน 21 ข้อ โดยจะนำเครื่องมือหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ในด้านความครอบคลุมตามเนื้อหาสาระ ความถูกต้องเหมาะสมและความชัดเจนของภาษา ความเหมาะสมของรูปแบบการวัดตัวแปร ความเหมาะสมของสัดส่วนการวัดในแต่ละตัวแปร และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ พบว่า คุณภาพเครื่องมือในด้านความตรงเชิงเนื้อหา ของข้อคำถามแต่ละข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 แสดงว่าเครื่องมือในการวิจัยมีคุณภาพในด้านความตรงเชิงเนื้อหา เป็นไปตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ และนำไปแบบสอบถามไปหาค่าความเที่ยง (Reliability) จากการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยที่ได้ปรับปรุงหลังจากตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยง (Reliability) ในการวัดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของทั้งฉบับ เท่ากับ .918

ผลการวิจัย

เชิงคุณภาพ : การศึกษาตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ต่อจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสัมภาษณ์แนวทางในการออกแบบรูปแบบการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาสามารถสรุปผลการสัมภาษณ์ได้ 5 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ กับยุคปัจจุบัน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ นับเป็นคุณลักษณะที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมของประเทศ เพราะนอกจากการสร้างเสริมทักษะทางด้านวิชาการแล้ว เราต้องสร้างเสริมทักษะชีวิตพร้อมทั้งคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้คำนึงถึงตนเอง และสังคมต่อไป ในยุคปัจจุบันจะเห็นว่ามีพัฒนาสิ่งต่างๆ มากมาย ทั้งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นทางด้านวัตถุแต่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับด้านจิตใจ คุณธรรมมากนัก ส่งผลให้เกิดค่านิยมทางวัตถุกับคนในสังคม ฉะนั้นการนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ มาใช้กับนักเรียน จึงเป็นสิ่งที่เหมาะสม แต่ควรมีการปรับเปลี่ยนในบางประการ เช่น ส่งเสริมความมีศีลธรรม รู้จักเสียสละ แบ่งปัน และส่งเสริมความสามัคคีในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและอาจ

ต้องมีการรณรงค์ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้ง 8 ประการ ให้มากขึ้น เช่น เผยแพร่ทางสื่อโทรทัศน์ เป็นต้น

ประเด็นที่ 2 การนำผลการวัดประเมินตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ไปใช้พัฒนาส่งเสริมทั้งทักษะการเรียนรู้ การอยู่ในสังคม รวมถึงการดำรงชีวิตของนักเรียน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ ตั้งแต่การรักษาดินแดน ศาสน์ กษัตริย์ ไปจนถึงการให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ ไม่ว่าจะเป็น การอยู่ในสังคม เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ ยึดมั่นและปฏิบัติตามตามหลักศาสนา เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ประพฤติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน สังคม รักความเป็นไทย มีความภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม มีความกตัญญูกตเวที เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ด้านการเรียนรู้ ตามคุณลักษณะข้อ 4 ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน เน้นให้นักเรียนมีความตั้งใจเพียรพยายามในการเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนตลอดจนการดำรงชีวิต ดำเนินอย่างพอเพียง มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรมปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีจิตสาธารณะ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ซึ่งโรงเรียนเปรียบเสมือนสังคมจำลองที่ฝึกให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองที่ดี ก่อนออกไปสู่สังคมภายนอก โดยมีแนวทางหรือกรอบให้กับผู้เรียนได้พัฒนาและฝึกฝนต่อไป ผู้เรียนในยุคนี้ต้องการคำตอบของพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ตนเองได้ถูกวางไว้ ฉะนั้นการ

กำหนดตัวชี้วัดหรือพฤติกรรมบ่งชี้ในการวัดประเมิน จะทำให้ผู้เรียนได้รับคำตอบและปฏิบัติตนได้อย่างเต็มใจ ซึ่งผลจากการประเมิน สามารถนำมาใช้ได้ โดยอาจมีการจัดทำโครงการหรือเป็นกิจกรรมแทรกในวิชาที่เรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาทักษะชีวิต เช่น อาจทำสมุดจิตอาสา ให้ นักเรียนได้บำเพ็ญประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมของนักเรียนในการอยู่ร่วมกันในสังคมต่อไป

ประเด็นที่ 3 ปัจจัย (ทั้งปัจจัยสนับสนุน และปัจจัยขัดขวาง) ที่มีบทบาทสำคัญต่อการวัดประเมินตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ

สถานศึกษานับเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนต่อการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ เนื่องจากหากสถานศึกษามีการสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จะทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีด้วย ผู้ที่มีบทบาทในการจัดการ คือ ครู ในฐานะผู้ปฏิบัติ ต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจ คิด โครงการสนับสนุนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และผู้บริหารมีหน้าที่สนับสนุนส่งเสริม ต้องส่งเสริมเข้มงวดให้จริงจัง จึงจะทำให้สำเร็จลุกลงไปได้ด้วยดี อย่างไรก็ตาม ยังมีการประเมินไม่หลากหลายและไม่ครอบคลุม เพราะควรมีการประเมินทั้งในด้านตัวนักเรียนเอง รวมไปถึงผู้ปกครอง เนื่องจากคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ เป็นลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึกให้กับผู้เรียน ผู้ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนจะเป็นตัวขับเคลื่อนให้ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ ซึ่งในการวัด

ประเมินนั้น หากสามารถทำได้ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน จะทำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมทั้งยั่งยืนและถาวร

ประเด็นที่ 4 วิธีดำเนินการในการใช้ รวมถึงการวัดประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ร่วมกันกับค่านิยม 12 ประการ

ทั้งค่านิยม 12 ประการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ มีความใกล้เคียงและสอดคล้องกัน จึงสามารถนำมาประสานกัน ในการใช้กับผู้เรียน สอดแทรกในการเรียนการสอน โดยสอดแทรกในหลักสูตรและแผนการสอนในทุกกลุ่มสาระ ซึ่งทุกกลุ่มสาระในทุกระดับชั้นมีการวัดและประเมินผล นอกจากนี้ อาจมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยม 12 ประการ ซึ่งมีความสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และวิชาทักษะชีวิต การจัดกิจกรรมทางศาสนา โครงการโรงเรียนวิถีพุทธ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักการอ่าน สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในบทเรียน เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ล้วนแต่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และค่านิยม 12 ประการทั้งสิ้น

ประเด็นที่ 5 แนวทางการปรับปรุงแบบการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ พร้อมคู่มือการดำเนินการ

เมื่อพิจารณาจากตัวชี้วัดของการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ พบว่ามีการอธิบายเกี่ยวกับตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ได้ชัดเจน และมีการแบ่งตามระดับชั้นของนักเรียนอีกด้วย แต่การนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ไปพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้น สถานศึกษาต้องมีความเข้าใจ

อย่างชัดเจน แต่ในสภาพปัจจุบัน พบว่า ผู้บริหาร ครู ไม่ได้ศึกษาคู่มือแนวทางการดำเนินการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของหลักสูตร ทำให้ได้ผลไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เอกสารคู่มือต่าง ๆ ที่ได้มานั้น ครูไม่ค่อยเปิดดู การประเมินไม่มีหลักฐาน ไม่ดูตัวชี้วัด เกณฑ์การให้คะแนน ดังนั้น สถานศึกษาต้องจัดทำคู่มือชี้แจงการใช้ให้เข้าใจตรงกันทุกคน ควรจะมีแนวทางคู่มือการดำเนินการให้กับครูและนักเรียนชัดเจนมากขึ้น เพื่อให้เห็นความหมายและคุณค่าของสิ่งที่ทำอยู่ และควรวัดจากหลายด้าน เช่น ผลการประเมินของทุกกลุ่มสาระ การประเมินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ การประเมินจากครูประจำชั้น ตัวนักเรียนเองรวมถึงผู้ปกครอง ที่สำคัญหากเป็นไปได้ ควรปรับให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับค่านิยม 12 ประการ จะได้ใช้เพียงแค่แบบเดียวให้ตรงกัน และควรแจกคู่มือเล็กๆ แบบฉบับพกพา ให้ทั้งครู นักเรียน และบุคลากรทางการศึกษา ทุกคนได้ทราบทั่วกันและตรงกัน จะได้มีความเข้าใจตรงกัน และควรมีการประชาสัมพันธ์ตามสื่อต่างๆ จะได้รับทราบและจำได้ เช่น อาจจะมีการแต่งเป็นเพลง แล้วเปิดในสื่อต่างๆ เป็นต้น

เชิงปริมาณ : การพัฒนาโมเดลการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

โมเดลการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ได้แก่ วิชา ศาสน กษัตริย์ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ย่อย (Lo1, Lo2, Lo3, Lo4) ชื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ย่อย (Ho1, Ho2) มีวินัย

ประกอบด้วย 1 ตัวบ่งชี้ย่อย (Se1) ใฝ่เรียนรู้ ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ย่อย (Av1, Av2) อยู่อย่างพอเพียง ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ย่อย (Ap1, Ap2) มุ่งมั่นในการทำงาน ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ย่อย (De1, De2) รักความเป็นไทย ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ย่อย (Ch1, Ch2, Ch3) และมีจิตสาธารณะ ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ย่อย (Pu1, Pu2) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดมีค่าอยู่ระหว่าง 0.226 ถึง 0.607 ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

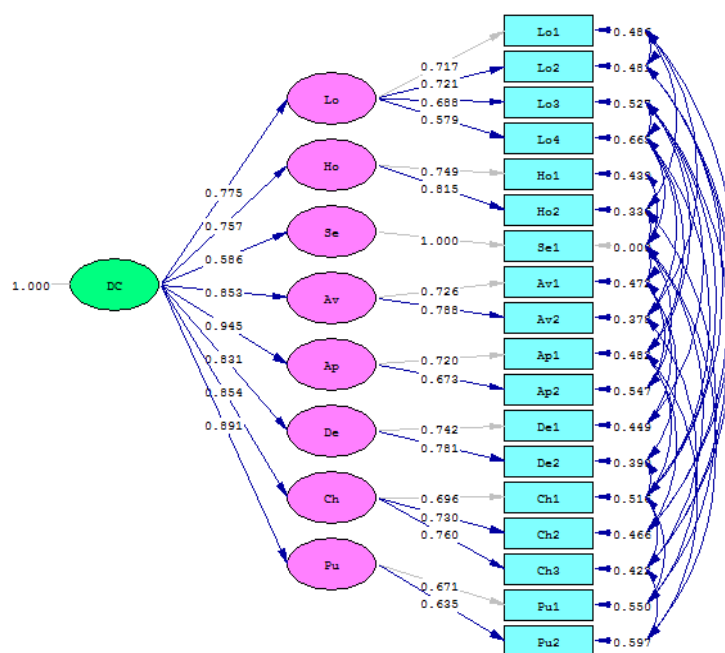
ผลการวิเคราะห์โมเดลการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ พบว่า มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จากค่าไค-สแควร์ที่แตกต่างศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2=113.44$, $df=94$, $p=0.084$) ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.017 ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.023 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.983 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.970

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งของโมเดลการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ จำนวน 18 ตัวแปรย่อย พบว่า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานตั้งแต่ 0.578-0.998 มีค่าความเที่ยงอยู่ในช่วง 0.403-1.000 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง พบว่า องค์ประกอบทั้ง 8 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ในช่วง 0.586-0.945 ดังตารางที่ 2 และภาพที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ค่าเฉลี่ยแล ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

Var	Lo1	Lo2	Lo3	Lo4	Ho1	Ho2	Se1	Av1	Av2	Ap1	Ap2	De1	De2	Ch1	Ch2	Ch3	Pu1	Pu2
Lo1	1.000																	
Lo2	0.593	1.000																
Lo3	0.497	0.522	1.000															
Lo4	0.401	0.416	0.501	1.000														
Ho1	0.357	0.353	0.301	0.263	1.000													
Ho2	0.398	0.362	0.320	0.273	0.607	1.000												
Se1	0.341	0.303	0.298	0.313	0.447	0.415	1.000											
Av1	0.354	0.336	0.284	0.291	0.382	0.366	0.446	1.000										
Av2	0.335	0.377	0.298	0.226	0.405	0.421	0.429	0.582	1.000									
Ap1	0.383	0.344	0.269	0.251	0.378	0.446	0.388	0.405	0.460	1.000								
Ap2	0.326	0.336	0.346	0.287	0.362	0.418	0.303	0.336	0.391	0.477	1.000							
De1	0.318	0.294	0.235	0.236	0.369	0.386	0.398	0.467	0.452	0.464	0.410	1.000						
De2	0.352	0.340	0.328	0.277	0.367	0.384	0.410	0.469	0.471	0.457	0.441	0.584	1.000					
Ch1	0.384	0.438	0.426	0.360	0.305	0.351	0.322	0.380	0.367	0.326	0.385	0.340	0.341	1.000				
Ch2	0.305	0.405	0.365	0.343	0.356	0.365	0.337	0.371	0.401	0.342	0.401	0.326	0.392	0.497	1.000			
Ch3	0.371	0.465	0.405	0.351	0.320	0.348	0.307	0.395	0.435	0.423	0.397	0.369	0.376	0.462	0.567	1.000		
Pu1	0.342	0.332	0.340	0.295	0.310	0.406	0.306	0.350	0.353	0.401	0.382	0.354	0.367	0.438	0.410	0.429	1.000	
Pu2	0.287	0.331	0.280	0.267	0.302	0.337	0.262	0.358	0.374	0.271	0.371	0.319	0.319	0.386	0.395	0.474	0.439	1.000
M	3.523	3.496	3.752	4.385	3.587	3.559	3.579	3.658	3.357	3.527	3.745	3.590	3.571	3.897	3.651	3.543	3.799	3.554
S.D.	0.898	0.959	0.984	0.823	0.873	0.883	0.911	0.844	0.940	0.874	0.900	0.906	0.901	0.933	0.963	1.021	0.941	0.980

Chi-Square=113.44, df=94, P-value=0.08404, RMSEA=0.017

ภาพที่ 1 โมเดลการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ

ตารางที่ 2 ค่าประมาณพารามิเตอร์ และค่าสถิติใน โมเดลการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ						
	สปส.	SE	t	SS	SC	FS	R^2
การวิเคราะห์องค์ประกอบอันดับแรก							
รักษาติ ศาสน์ กษัตริย์							
Lo1	0.717	-	-	0.717	0.717	0.251	0.514
Lo2	0.717	0.039	18.212	0.717	0.721	0.249	0.519
Lo3	0.683	0.048	14.290	0.683	0.688	0.248	0.473
Lo4	0.578	0.047	12.415	0.578	0.579	0.147	0.335
ซื่อสัตย์สุจริต							
Ho1	0.749	-	-	0.749	0.749	0.336	0.561
Ho2	0.815	0.048	17.034	0.815	0.815	0.469	0.664
มีวินัย							
Se1	0.998	-	-	0.998	1.000	1.076	1.000
ใฝ่เรียนรู้							
Av1	0.724	-	-	0.724	0.726	0.272	0.528
Av2	0.790	0.045	17.458	0.790	0.788	0.394	0.622
อยู่อย่างพอเพียง							
Ap1	0.720	-	-	0.720	0.720	0.276	0.518
Ap2	0.673	0.041	16.278	0.673	0.673	0.193	0.453
มุ่งมั่นในการทำงาน							
De1	0.742	-	-	0.742	0.742	0.318	0.551
De2	0.781	0.044	17.660	0.781	0.781	0.381	0.610
รักความเป็นไทย							
Ch1	0.694	-	-	0.694	0.696	0.276	0.484
Ch2	0.731	0.046	15.854	0.731	0.730	0.255	0.534
Ch3	0.759	0.047	16.148	0.759	0.760	0.330	0.578
มีจิตสาธารณะ							
Pu1	0.670	-	-	0.670	0.671	0.247	0.450
Pu2	0.634	0.046	13.659	0.634	0.635	0.248	0.403

.....

ตารางที่ 2 ค่าประมาณพารามิเตอร์ และค่าสถิติใน โมเดลการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ (ต่อ)

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ						
	สปส.	SE	t	SS	SC	FS	R^2
การวิเคราะห์องค์ประกอบอันดับที่สอง							
องค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ							
Lo	0.775	0.048	16.146	0.775	0.775	-	0.601
Ho	0.757	0.047	16.020	0.757	0.757	-	0.573
Se	0.586	0.036	16.453	0.586	0.586	-	0.344
Av	0.853	0.049	17.569	0.853	0.853	-	0.727
Ap	0.945	0.048	19.789	0.945	0.945	-	0.893
De	0.831	0.047	17.780	0.831	0.831	-	0.690
Ch	0.854	0.047	17.296	0.854	0.854	-	0.730
Pu	0.891	0.053	16.966	0.891	0.891	-	0.795
$\chi^2 = 113.44$; $df=94$; $p=0.084$; $RMSEA=0.017$; $RMR=0.023$; $GFI=0.983$; $AGFI=0.970$ Model AIC = 267.443, Saturated AIC = 342.000, Model CAIC = 700.188, Saturated CAIC = 1303.033							

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการพัฒนาโมเดลการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จากค่าไค-สแควร์ที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับผลการศึกษาตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ เป็นคุณลักษณะที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมของประเทศ แต่ควรมีการปรับเปลี่ยนในบางประการ เช่น ส่งเสริมความมีศีลธรรม รู้จักเพื่อแผ่ แบ่งปัน และส่งเสริมความสามัคคีในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและอาจต้องมีการรณรงค์ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้ง 8 ประการ ให้มากขึ้น เช่น เผยแพร่ทางสื่อโทรทัศน์ เป็นต้น ซึ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ โดยอาจมีการจัดทำโครงการหรือเป็นกิจกรรมแทรกในวิชาที่เรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนวิชาทักษะชีวิต เช่น อาจทำสมุดจิตอาสา ให้นักเรียนได้บำเพ็ญประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมของนักเรียนในการอยู่ร่วมกันในสังคม สำหรับสถานศึกษา นับเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนต่อการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ครู ต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจ คิดโครงการสนับสนุนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และผู้บริหารมีหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมต้องส่งเสริมเข้มงวดให้จริงจัง จึงจะทำให้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี ทั้งค่านิยม 12 ประการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ มีความ

ใกล้เคียงและสอดคล้องกัน จึงสามารถนำมาประสานกัน ในการใช้กับผู้เรียน สอดแทรกในการเรียนการสอน โดยสอดแทรกในหลักสูตรและแผนการสอนในทุกกลุ่มสาระ ซึ่งทุกกลุ่มสาระในทุกระดับชั้นมีการวัดและประเมินผล เมื่อพิจารณาจากตัวชี้วัดของการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ พบว่ามีการอธิบายเกี่ยวกับตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ได้ชัดเจน แต่การนำไปพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ควรมีแนวทางคู่มือการดำเนินการให้กับครูและนักเรียนชัดเจนมากขึ้น ที่สำคัญหากเป็นไปได้ ควรปรับให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับค่านิยม 12 ประการ จะได้ใช้เพียงแค่แบบเดียวให้ตรงกัน และควรแจกคู่มือเล็กๆ แบบฉบับพกพา ให้ทั้งครู นักเรียน และบุคลากรทางการศึกษา ทุกคนได้ทราบทั่วกันและตรงกัน

เมื่อพิจารณาถึงงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าเป็นการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการในภาพรวม ไม่ว่าจะเป็น อนงค์ จันใด (2550) ศึกษาโดยระเบียบวิธีการวิจัยรูปแบบเดียว ศึกษาแก่นักเรียนกลุ่มเดียว ไม่ได้ศึกษากับในลักษณะเชิงคุณภาพกับผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ ส่วนการศึกษาของ สุมาลี วงศ์ษา (2550) และ ธนภัทร จันทรสว่าง (2552) ใช้วิธีการเลือกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ มาเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น ไม่ได้เป็นการศึกษาที่ครบทั้ง 8 ด้าน ขณะที่ สิริพร ศรีสมวงษ์ (2549) ดารัตน์ พงษ์สุวรรณ (2554) และสิทธิพงษ์ ปานนาค (2556) ศึกษาในลักษณะที่เชื่อมโยงกับการทำโครงการ การจัดการเรียนการสอนเพียงวิชาใดวิชาหนึ่ง การพัฒนาความสามารถด้านใดด้านหนึ่ง

แต่ก็พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้ นั่นคือ การที่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ มีความเหมาะสมที่จะสามารถนำมาใช้วัดประเมิน และเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยนี้พบว่า ที่ผ่านมามีคู่มือสำหรับใช้วัดประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ แต่ครูยังต้องการคู่มือที่อ่านเข้าใจและสามารถนำไปใช้ได้สะดวก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรหาแนวทางสนับสนุนให้มีการพัฒนารูปแบบและคู่มือการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ซึ่งควรใช้วิธีการศึกษาหลายๆ วิธีร่วมกัน เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึก การใช้แบบบันทึกพฤติกรรม

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ ดังนั้น สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาคุณลักษณะ โดยอาจเพิ่มการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง และบูรณาการกับการเรียนในรายวิชาอื่นๆ นอกจากนี้ อาจให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ทำร่วมกับชุมชนได้อีกด้วย

3. การนำค่านิยม 12 ประการ เข้ามาผสมผสานกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ เพื่อให้เป็นการทำงานแบบบูรณาการ เพื่อการวัดประเมินอย่างเหมาะสม และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทั้งตัวนักเรียนและครูได้อย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งต่อไปอาจศึกษาเชิงลึก เพื่อหาแนวทางให้มีการพัฒนารูปแบบและคู่มือการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ รวมถึงการผนวกแนวคิดของค่านิยม 12 ประการ ให้เข้ากับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ และเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบโดยทั่วกันด้วย

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยการพัฒนารูปแบบการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์กลางคปร้าว.
- ดาร์ตัน พงษ์สุวรรณ. (2554). การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม. ปรินิพนธ์ปรินิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธนภัทร จันทร์สว่าง. (2552). การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมสามัญศึกษา. (2547). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร: สกศ.
- สถาบันส่งเสริมการวิจัยการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สิทธิพงษ์ ปานนาค. (2556). การพัฒนาแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. ปรินิพนธ์ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สิริพร ศรีสมวงษ์. (2549). การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอัสสัมชัญ แผนกประถม. ปรินิพนธ์ปรินิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุมาลี วงศ์ยา. (2550). การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความเมตตาครูของนักเรียนช่วงชั้น
ที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม ปรินูญานิพนธ์ปรินูญการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
(2552). แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2551. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
(2553). แนวทางการพัฒนา การวัด และประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน.

อนงค์ จันใด. (2550). การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.
ปรินูญานิพนธ์ปรินูญการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Best, John W. (1970). **Research in Education**. 3rd ed. New Jersey: Prentice Hall.

Ministry of Education, Thailand. (2008). **Basic Education Core Curriculum B.E. 2551. (A.D. 2008).**
Ministry of Education, Bangkok, Thailand.

Prasertsin, U., & Wongwanich, S. (2011). "Self-management Skill in Teacher's Working: Need
Assessment". **Proceedings of Tenth International Conference on Operations and
Quantitative Management**, Nashik India: 501-510.

Reimers, Eleonora Villegas. (2003). **Teacher Professional Development: An International Review
of the Literature**. Paris. CHEMS.